

**Llei 11/2014, del 10 d'octubre,
per a garantir els drets
de lesbianes, gais, bisexuals,
transgènere i intersexuals
i per a eradicar l'homofòbia,
la bifòbia i la transfòbia**

Col·lecció «Quaderns de Legislació», 100

**LLEI 11/2014, DEL 10 D'OCTUBRE,
PER A GARANTIR ELS DRETS
DE LESBIANES, GAIS, BISEXUALS,
TRANSGÈNERES I INTERSEXUALS
I PER A ERADICAR L'HOMOFÒBIA,
LA BIFÒBIA I LA TRANSFÒBIA**

Barcelona, 2016

Generalitat de Catalunya

Catalunya

Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. – (Col·lecció Quaderns de legislació ; 100)

Índex

ISBN 9788439394396

I. Catalunya. Generalitat II. Títol III. Col·lecció: Quaderns de legislació ; 100

1. Minories sexuals – Situació legal, lleis, etc. – Catalunya

305-055.3(460.23)(094.5)

Edició tancada el 20 d'abril de 2016. Per a possibles modificacions posteriors, vegeu el Portal Jurídic de Catalunya: <http://portaljuridic.gencat.cat>

© 2016, Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

1a edició: juny de 2016

ISBN: 978-84-393-9439-6

Dipòsit legal: B 15050-2016

Coordinació de l'edició i producció:

Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions

www.gencat.cat/publicacions

Sumari

Índex sistemàtic 5

Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia 9

Índex sistemàtic

Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia

Preàmbul

Títol preliminar. Disposicions generals

Article 1. Objecte

Article 2. Finalitat

Article 3. Àmbit d'aplicació i garantia de compliment

Article 4. Definicions

Article 5. Clàusula general antidiscriminatòria

Article 6. Principis orientadors de l'actuació dels poders públics

Títol I. Organització administrativa

Capítol I. Òrgan participatiu i consultiu permanent

Article 7. El Consell Nacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgèneres i Intersexuals

Capítol II. Execució i coordinació de les polítiques LGBTI

Article 8. Òrgan coordinador de les polítiques LGBTI

Article 9. Servei d'atenció integral

Títol II. Polítiques públiques per a promoure la igualtat efectiva de les persones LGBTI

Capítol I. Professionals que actuen en àmbits sensibles

Article 10. Formació i sensibilització

Article 11. Deure d'intervenció

Capítol II. Sectors d'intervenció

Article 12. Educació

Article 13. Universitats

Article 14. Cultura, lleure i esport

Article 15. Mitjans de comunicació

Article 16. Salut

Article 17. Acció social

Article 18. Ordre públic i privació de llibertat

Article 19. Participació i solidaritat

Capítol III. Mercat de treball

Article 20. Integració del dret a la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGBTI

Article 21. Mesures i actuacions per a l'ocupació

Capítol IV. Famílies

Article 22. Les famílies LGBTI

Títol III. Transidentitat i intersexualitat

Article 23. Persones transgènere i persones intersexuals

Títol IV. Mecanismes per a garantir el dret a la igualtat

Capítol I. Disposicions generals

Article 24. Tutela judicial i administrativa del dret a la igualtat de les persones LGBTI

Article 25. Legitimació per a la defensa del dret a la igualtat de les persones LGBTI

Capítol II. Dret d'admissió

Article 26. Dret d'admissió

Capítol III. Dret a l'atenció i a la reparació

Article 27. Dret a una protecció integral, real i efectiva

Article 28. Contravenció de la llei en l'àmbit contractual

Article 29. Dret a l'atenció i a l'assistència jurídica

Article 30. Inversió de la càrrega de la prova

Capítol IV. Règim d'infraccions i sancions

Article 31. Concepte d'infracció

Article 32. Concurrencia amb l'ordre jurisdiccional penal

Article 33. Procediment

Article 34. Infraccions

Article 35. Sancions

Article 36. Responsables

Article 37. Prescripció

Article 38. Competència

Article 39. Garantia estadística

Disposicions addicionals

Primera. Coordinació interdepartamental

Segona. Impacte social de la Llei

Tercera. Cooperació i col·laboració entre institucions

Quarta. Aprovació d'una llei per a la no-discriminació

Disposicions transitòries

Primera. Vigència del Decret 141/2007

Segona. Procediment sancionador

Disposicions finals

Primera. Termini per al desplegament reglamentari

Segona. Entrada en vigor i afectacions pressupostàries

LLEI 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia

(DOGC nùm. 6730, de 17 d'octubre de 2014)

Preàmbul

L'objectiu d'aquesta llei és desenvolupar i garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (LGBTI) i evitar-los situacions de discriminació i violència, per a assegurar que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en plena llibertat.

La Llei recull la demanda històrica del ric teixit associatiu que ha liderat durant dècades la reivindicació dels drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, que han assolit en els darrers anys un reconeixement social i polític que se'ls havia negat, però que encara és lluny de la plena normalització.

Aquesta llei empra el terme transgènere per a referir-se a les persones que se senten del sexe contrari al que se'ls ha atribuït en néixer segons llurs característiques biològiques i a les persones que no s'identifiquen exactament ni amb un home ni amb una dona segons la concepció tradicional dels gènere, tot això amb independència que aquestes persones s'hagin sotmès o no a una intervenció quirúrgica. Les persones transsexuals, doncs, resten incloses dins la denominació de persones transgènere. En el mateix sentit, la transsexualitat resta inclosa dins la denominació genèrica transidentitat, que designa la condició o la qualitat de transgènere.

El nou marc jurídic, tant autonòmic, com estatal o europeu, ha fet possible un canvi de visió social cap a lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, en gran mesura pel treball continuat de sensibilització, informació i divulgació d'entitats i de persones. D'aquí sorgeixen una sèrie de justificacions que fan necessària aquesta llei, amb la qual es pretén aconseguir la construcció de noves referències de relació basades en la igualtat i el respecte.

Pel que fa a Catalunya, l'Estatut d'autonomia estableix en l'article 40.2 un concepte expressament ampli de família que s'adiu als nous models familiars existents en la societat catalana. Entre els diversos models que esmenta aquest article, hi ha les famílies constituïdes per persones LGBTI, que han assolit a Catalunya un dels reconeixements més amplis respecte de llurs drets i llurs obligacions. Coherentment amb això, l'article 40.7 de l'Estatut estableix que «els poders públics han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella, tenint en compte llurs característiques, amb independència de l'orientació sexual de llurs membres» i que «la llei ha de regular aquestes unions i altres formes de convivència i llurs efectes». En el mateix sentit, l'article 40.8 estableix que «els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones».

La Resolució 242/III del Parlament de Catalunya, del 4 de desembre de 1991, sobre la no-discriminació de les persones per raons d'opció sexual, explícita el suport als col·lectius i centres associatius que treballen en el camp de l'homosexualitat, i la Resolució 243/VI del Parlament de Catalunya defensa la no-discriminació per motiu d'opció sexual.

Cal tenir en compte, així mateix, la Llei 3/2005, del 8 d'abril, de modificació de la Llei 9/1998 del Codi de família, de la Llei 10/1998, d'unions estables de parella, i de la Llei 40/1991, del

Codi de successions per causa de mort en el dret civil de Catalunya, en matèria d'adopció i tutela. Aquesta llei estableix, essencialment, l'adopció per part de persones homosexuals.

Pel que fa a l'àmbit de l'Estat, s'han dut a terme, en l'àmbit jurídic, una sèrie d'iniciatives legislatives, entre les quals cal destacar: la Llei 13/2005, de l'1 de juliol, per la qual es modifica el Codi civil en matèria de dret a contreure matrimoni; la Llei 14/2006, del 26 de maig, sobre tècniques de reproducció humana assistida; la Llei 3/2007, del 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones; la Llei 62/2003, del 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social (articles 27 a 43); i la Llei Orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal.

Finalment, en l'àmbit europeu s'han d'esmentar les resolucions del Parlament Europeu del 8 de febrer de 1994, del 18 de gener de 2006 i del 24 de maig de 2012, relatives a la igualtat de drets de lesbianes i gais i a la lluita contra la discriminació i l'homofòbia; la Directiva 2000/78/CE, del Consell, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte al lloc de treball i en l'ocupació; i l'article 21 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, per mitjà del qual es consagra, entre altres, la prohibició de discriminació per orientació sexual com a dret primari de la Unió.

Es pot afirmar, per tant, que la no-discriminació per motius d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, que pot afectar diversos àmbits sensibles de la vida de qualsevol persona, ja és present en molts preceptes de la normativa vigent. Aquesta llei de temàtica específica permetrà ampliar el marc normatiu en l'àmbit LGBTI i servirà per a aconseguir reduir la discriminació i fomentar valors d'igualtat, respecte i tolerància entre els ciutadans.

D'altra banda, a partir de l'experiència dels darrers anys d'un intens treball de les diverses institucions del Govern de la Generalitat -des de la creació, el 28 de juny de 2005, del Programa per al col·lectiu gai, lesbiana i transsexual, fins a la

creació, per mitjà del Decret del 26 de juny del 2007, del Consell Nacional de Lesbianes, Gais i Homes i Dones Bisexuals i Transsexuals, i també la creació i posada en funcionament per acord de Govern, el 5 de setembre de 2006, del Pla interdepartamental per la no-discriminació de les persones homosexuals i transsexuals, actualitzat per acord de Govern el 9 d'octubre de 2012-, es pot assegurar que amb aquesta llei s'aconseguirà el compliment del que el Govern estableix amb relació a les polítiques de no-discriminació i igualtat i farà que Catalunya continuï essent un país pioner i exemplar pel que fa a l'elaboració i aplicació de polítiques LGBTI.

L'evolució en matèria de drets per a les persones LGBTI ha estat motivada pel canvi de comprensió social respecte a aquesta qüestió, si bé aquest canvi és gradual i desigual. Aquesta llei vol regular un seguit d'aspectes en què les estadístiques dels darrers anys demostren la conveniència d'actuar respecte d'aquesta qüestió.

Tot i que l'aportació, la recopilació i la sistematització de dades és difícil perquè tot just ara comencen a aparèixer els primers indicadors oficials, les estadístiques amb què comptem donen indicis prou clars que la discriminació per motiu d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere es continua produint. Falten dades i indicadors, però tot porta a pensar que els casos reals són molt superiors als que ens mostren les estadístiques. En aquest sentit, un dels objectius de la Llei és promoure estudis que facilitin dades reals de la situació i regular la garantia estadística en la recollida de dades.

Un altre àmbit que regula aquesta llei és el de la necessària formació i sensibilització de qualsevol professional que en algun moment de la seva carrera es pugui haver d'enfrontar a un cas relacionat amb la discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i també el deure d'intervenció.

En l'àmbit de l'educació s'han regulat qüestions perquè en tot el sistema educatiu, com ara en els continguts dels materi-

als escolars, en les activitats esportives escolars i en les de lleure infantil i juvenil, en els recursos formatius o en la formació de mares i pares, es tingui en compte la diversitat afectiva i sexual i s'eviti qualsevol tipus de discriminació, i perquè es disposi de mesures de prevenció i actuació contra l'assetjament de què puguin ésser objecte les persones LGBTI en el medi escolar.

En l'àmbit de la cultura, el lleure i l'esport s'han introduït criteris d'acció positiva contra qualsevol tipus de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere en les activitats esportives, en la producció cultural i en l'educació no formal.

Atenent la importància dels mitjans de comunicació a l'hora d'apropar les diferents realitats socials a la població, la Llei planteja recomanacions als mitjans audiovisuals perquè no es permeti la difusió de continguts que puguin fomentar o justificar l'homofòbia, la bifòbia o la transfòbia.

En l'àmbit de la salut, es regula la necessària sensibilització i prevenció pel que fa al VIH/SIDA i altres infeccions de transmissió sexual; l'estudi, la recerca i el desenvolupament de polítiques sanitàries específiques, i també els tractaments associats a la transidentitat i la intersexualitat o l'accés a les tècniques de reproducció assistida, entre altres mesures, perquè no hi hagi cap tipus de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere en l'atenció sanitària.

Els serveis socials són un altre dels àmbits que regula aquesta llei, tant pel que fa a l'establiment de mesures de suport i de prevenció eficaces per a adolescents i joves en situació de vulnerabilitat i per a persones que puguin patir discriminacions múltiples, com pel que fa al foment del respecte a lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals en els equipaments socials.

La garantia real i efectiva de la no-discriminació i del ple exercici dels drets de les persones LGBTI en matèria d'ocupació i en les condicions de treball, i el foment d'indicadors

d'igualtat i la formació específica en la inspecció laboral i en prevenció de riscos laborals també són regulats per aquesta llei.

Aquesta llei també estableix la inclusió, en els eixos de les polítiques de cooperació i solidaritat del Govern, de projectes de cooperació que defensin i reconeixin els drets humans de les persones LGBTI.

Pel que fa a la realitat familiar, la norma pretén garantir el reconeixement de l'heterogeneïtat del fet familiar, recollit en la legislació civil i administrativa de Catalunya, en igualtat de condicions i en tots els àmbits.

La Llei conté un apartat específic per a les persones transgènere i per a les persones intersexuals, atesa la mancança de drets que han patit històricament.

Altres aspectes regulats en aquest text són el dret a la igualtat de tracte, la tutela judicial i la legitimació per a la defensa del dret a la igualtat, el dret d'admissió, el dret a una protecció integral, a l'atenció i reparació, la garantia institucional, l'establiment d'un servei integral i el règim d'infraccions i sancions.

La posada en marxa d'actuacions governamentals innovadores i l'avaluació positiva de les polítiques LGBTI portades a terme fins avui a Catalunya fan aquesta llei necessària per a assegurar que l'avenç en la consecució dels drets està garantit i sigui perdurable, que empari i desenvolupi aquelles actuacions i que eviti així qualsevol ombra d'inseguretat jurídica.

Aquesta llei vol avançar, doncs, en el reconeixement dels drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals en tres sentits. En primer lloc, completant la legislació sobre els drets i llibertats d'aquestes persones; en segon lloc, per a garantir el desenvolupament bàsic de les competències que té la Generalitat i que li han estat encomanades per mitjà dels fulls de ruta que han marcat els plans de Govern; i, en tercer lloc, per a complir i complementar la legislació existent, l'Es-

tatut d'autonomia, la normativa estatal i la normativa europea en matèria de drets i deures de les persones.

Títol preliminar. Disposicions generals

Article 1. Objecte

1. Aquesta llei té per objecte establir i regular els mitjans i les mesures per a fer efectiu el dret a la igualtat i a la no-discriminació per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere, en els àmbits, tant públics com privats, sobre els quals la generalitat i els ens locals tenen competències.

2. Les mesures que estableix aquesta llei per a fer efectiu el dret de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere o intersexuals (LGBTI) a la igualtat i la no-discriminació a què fa referència l'apartat 1 afecten:

- a) Totes les àrees de la vida social.
- b) Totes les etapes de la vida.
- c) Totes les contingències en el decurs de la vida, com ara qualsevol canvi en l'estat civil, la formació d'una família, la malaltia, la incapacitació, la privació de llibertat o la mort.

Article 2. Finalitat

La finalitat d'aquesta llei és establir les condicions per les quals els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, i dels grups en què s'integren, siguin reals i efectius; facilitar-los la participació i la representació en tots els àmbits de la vida social; i contribuir a la superació dels estereotips que afecten negativament la percepció social d'aquestes persones.

Article 3. Àmbit d'aplicació i garantia de compliment

1. Aquesta llei s'aplica, en l'àmbit territorial de Catalunya, a qualsevol persona, física o jurídica, de dret públic o privat, independentment de la situació administrativa o personal en

què es trobi, sens perjudici del que estableixen la legislació en matèria d'estrangeria, els tractats internacionals aplicables i l'altra legislació vigent.

2. La Generalitat i els ens locals han de garantir el compliment d'aquesta llei i promoure les condicions per a fer-la plenament efectiva en els àmbits competencials respectius.

Article 4. Definicions

Als efectes del que estableix aquesta llei, s'entén per:

a) Discriminació directa: situació en què es troba una persona que és, ha estat o pot ésser tractada, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.

b) Discriminació indirecta: situació en què una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretesament neutres poden ocasionar en lesbianes, gais, bisexuals, transgènere o intersexuals un desavantatge particular respecte de persones que no ho són.

c) Discriminació per associació: situació en què una persona és objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere com a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGBTI.

d) Discriminació per error: situació en què una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere com a conseqüència d'una apreciació errònia.

e) Discriminació múltiple: situació en què una persona lesbiana, gai, bisexual, transgènere o intersexual, pel fet de pertànyer a altres grups que també són objecte de discriminació, pateix formes agreujades i específiques de discriminació.

f) Ordre de discriminar: qualsevol instrucció que impliqui la discriminació, directa o indirecta, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere.

g) Assetjament per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere: qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o

psíquica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

h) Represàlia discriminatòria: tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona com a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què és sotmesa o ha estat sotmesa.

i) Victimització secundària: maltractament addicional exercit contra lesbianes, gais, bisexuals, transgènere o intersexuals que es troben en algun dels supòsits de discriminació, assetjament o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions d'altres agents implicats.

Article 5. Clàusula general antidiscriminatòria

1. Les administracions públiques de Catalunya i el Síndic de Greuges han de vetllar pel dret a la no-discriminació amb independència de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere de la persona o del grup familiar a què pertanyi.

2. El dret a la no-discriminació ha d'ésser un principi informador de l'ordenament jurídic català, de l'actuació administrativa i de la pràctica judicial. Aquest dret vincula tant els poders públics com els particulars.

Article 6. Principis orientadors de l'actuació dels poders públics

D'acord amb els principis orientadors que inspiren aquesta llei, l'actuació dels poders públics amb relació a les persones LGBTI ha de:

a) Protegir la integritat, la dignitat i la llibertat de totes les persones, d'acord amb els drets fonamentals i els drets humans universals.

b) Dotar d'un caràcter integral i transversal les mesures que adoptin en aquest àmbit.

c) Garantir el respecte de la pluralitat d'identitats per orientació afectiva i sexual.

d) Vetllar per la sensibilització en aquest àmbit, per la prevenció i la detecció de la discriminació, per l'atenció a les persones que en pateixin, per la recuperació d'aquestes persones i pel garantiment de llur dret a la reparació.

e) Emprar la participació, la no-invisibilització i la representació de les persones LGBTI, i també llur realitat i necessitats específiques, tant en l'àmbit públic com en el privat.

f) Atendre la diversitat de situacions de discriminació en què es poden trobar les persones LGBTI, tenint en compte les interaccions de l'homosexualitat, la bisexualitat, la transidentitat i la intersexualitat amb qualsevol altra circumstància personal o social que pugui ésser causa de discriminació.

g) Fer efectiu el reconeixement de l'heterogeneïtat del fet familiar en el dret català, tant públic com privat, en la pràctica judicial i administrativa i en totes les actuacions de la Generalitat.

h) Assegurar la cooperació interadministrativa.

i) Vetllar per la formació especialitzada i la deguda capacització dels professionals.

j) Promoure l'estudi i la recerca sobre la diversitat afectiva i sexual que serveixin per a eradicar la discriminació i la violència envers les persones LGBTI.

k) Establir mesures de foment de les entitats que treballen per a fer efectius els drets i la no-discriminació de les persones LGBTI.

l) Adequar les actuacions que duguin a terme i les mesures que adoptin a les necessitats específiques dels petits municipis i del món rural.

Títol I. Organització administrativa

Capítol I. Òrgan participatiu i consultiu permanent

Article 7. El Consell Nacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènères i Intersexuals

1. Es crea el Consell Nacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènères i Intersexuals, com un espai de participació ciutadana superior en matèria de drets i deures de les persones LGBTI i com a òrgan consultiu de les administracions catalanes que incideixen en aquest àmbit, sens perjudici de les funcions i les competències d'altres òrgans o ens que la legislació estableixi. En aquest Consell hi tenen representació les associacions que treballin principalment en favor dels drets de les persones LGBTI i persones i professionals que hagin destacat per llur tasca i expertesa en aquest àmbit.

2. El Consell Nacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènères i Intersexuals s'adscriu al departament competent en matèria de no-discriminació de les persones LGBTI. El Consell pot rebre informació sobre l'aplicació del que estableix aquesta llei i formular propostes de millorament en l'actuació dels serveis públics de les administracions catalanes i de la resta d'àmbits que són objecte d'aquesta llei i informar sobre projectes normatius i no normatius.

3. El Consell Nacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènères i Intersexuals té representació en els òrgans de participació governamentals dels àmbits que són objecte d'aquesta llei que el Govern estableixi.

Capítol II. Execució i coordinació de les polítiques LGBTI

Article 8. Òrgan coordinador de les polítiques LGBTI

1. El Govern ha de disposar d'un òrgan que coordini l'execució de les polítiques LGBTI dels diversos departaments de la Generalitat. Aquest òrgan s'ha de dotar de mitjans personals i materials suficients.

2. El Govern ha d'impulsar la planificació d'actuacions administratives en cada àmbit departamental. Aquesta planificació ha d'incloure la fixació d'objectius, la programació d'actuacions, l'avaluació dels resultats obtinguts i la formulació de propostes de millorament de les polítiques LGBTI.

3. Els departaments de la Generalitat han d'aplicar aquesta llei amb la col·laboració i la coordinació d'aquest òrgan.

4. S'han d'establir, si escau, la col·laboració i la coordinació oportunes entre l'òrgan coordinador i el Síndic de Greuges, la Fiscalia i altres organismes que incideixin en l'àmbit de la no-discriminació.

5. L'òrgan coordinador ha d'informar periòdicament el Parlament i el Consell Nacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènere i Intersexuals de l'impacte social d'aquesta llei.

Article 9. Servei d'atenció integral

1. L'òrgan coordinador de les polítiques LGBTI ha d'oferir un servei d'atenció integral per a atendre les persones que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, amb la finalitat de donar respostes adequades, àgils, properes i coordinades a les necessitats d'aquestes persones.

2. Als efectes del que estableix l'apartat 1, i amb l'objectiu de garantir l'accés dels ciutadans a aquest servei, s'ha de procurar una atenció permanent amb personal que tingui formació en matèria de conductes discriminatòries i en l'ús eficaç i eficient dels mitjans electrònics.

3. Els professionals adscrits a aquest servei han de tenir formació relacionada amb els drets civils i en matèria de no-discriminació.

Títol II. polítiques públiques per a promoure la igualtat efectiva de les persones LGBTI

Capítol I. Professionals que actuen en àmbits sensibles

Article 10. Formació i sensibilització

1. Les administracions públiques de Catalunya han de garantir la formació i la sensibilització adequada dels professionals que fan tasques de prevenció, detecció, atenció, assistència i recuperació en els àmbits de la salut, l'educació, el món laboral, els serveis socials, la justícia i els cossos de seguretat, l'esport i el lleure, i la comunicació.

2. S'ha d'impulsar la formació del personal, tant funcionari com laboral, no transferit d'altres administracions públiques, per mitjà de convenis de col·laboració o altres instruments.

Article 11. Deure d'intervenció

1. Els professionals a què fa referència l'article 10, si tenen coneixement d'una situació de risc o tenen una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, tenen el deure de comunicar-ho als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan competent.

2. Als efectes del que estableix l'apartat 1, s'ha d'elaborar un protocol específic d'actuació.

Capítol II. Sectors d'intervenció

Article 12. Educació

1. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per coeducació l'acció educativa que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol mena de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

2. D'acord amb aquest principi de coeducació, s'ha de vetllar perquè la diversitat sexual i afectiva, la identitat de gènere i els diferents models de família siguin respectats en els diferents àmbits educatius.

3. El principi de coeducació s'ha d'incorporar als plans d'acció tutorial i als plans i reglaments de convivència dels centres educatius.

4. Els continguts dels materials escolars, educatius i formatius, en qualsevol format, i el llenguatge que s'hi emprin han de tenir en compte la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere i evitar qualsevol mena de discriminació per aquest motiu.

5. El respecte a la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere i als principis d'aquesta llei ha d'ésser efectiu en tot el sistema educatiu, en els centres i entitats de formació, en l'educació d'adults, en la formació de mares i pares, en les activitats esportives escolars i en les activitats de lleure infantil i juvenil.

6. S'ha de vetllar per la conscienciació i la prevenció de la violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere i oferir mecanismes als centres perquè detectin situacions de discriminació o exclusió de qualsevol persona per les dites raons. En aquest sentit, s'ha de promoure el desplegament efectiu de plans de convivència amb un èmfasi especial en les mesures de prevenció i d'actuació contra l'assetjament de què poden ésser objecte les persones LGBTI en el medi escolar.

7. L'Administració de la Generalitat, per mitjà del departament competent en matèria d'educació, ha de garantir el desplegament del que estableix aquest article i ha de vetllar perquè les escoles, els instituts i els altres centres educatius constitueixin un entorn amable per a la diversitat sexual i afectiva en què els alumnes i els professors puguin viure d'una manera natural llur orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i es contribueixi així a la creació de models positius per a la comunitat educativa.

Article 13. Universitats

1. Els principis de no-discriminació i de respecte a l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere són aplicables a l'àmbit universitari.

2. La Generalitat i les universitats de Catalunya, respectant la llibertat de càtedra i l'autonomia universitària, han de

promoure conjuntament mesures de protecció, de suport i de recerca per a la visibilitat de les persones LGBTI i el desenvolupament de mesures per a la no-discriminació i sensibilització en l'entorn universitari. Amb aquesta finalitat, han d'elaborar un protocol de no-discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

Article 14. Cultura, lleure i esport

1. Les administracions públiques de Catalunya han de vetllar per la incorporació d'activitats per a la no-discriminació per raons d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere als àmbits de la cultura, el lleure i l'esport següents:

- a) Certàmens culturals i esdeveniments esportius.
- b) Projectes relacionats amb la recuperació de la memòria històrica.
- c) Espectacles i produccions culturals infantils i juvenils.
- d) Recursos didàctics i fons documentals en l'educació no formal.

2. Les administracions públiques de Catalunya han de garantir:

a) La promoció i difusió de les bones pràctiques de les associacions i les empreses d'educació en el lleure i de les entitats juvenils amb relació als principis d'aquesta llei.

b) Juntament amb les federacions esportives, la lliure participació de les persones LGBTI a les competicions i el tracte correcte d'aquestes persones a les instal·lacions esportives.

c) L'ampliació de les funcions de l'Observatori Català de l'Esport pel que fa a les accions contra la violència i la discriminació en l'àmbit esportiu, i la recollida de les bones pràctiques de sensibilització dels clubs, les agrupacions i les federacions esportives.

d) L'accés a bibliografia específica sobre la temàtica LGBTI.

e) L'adopció de les mesures pertinents en funció de la competència en matèria d'espectacles i activitats recreatives per a evitar que es puguin cometre actes homofòbics, bifòbics o transfòbics.

Article 15. Mitjans de comunicació

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya, amb relació als mitjans de comunicació, ha de:

a) Vetllar perquè el codi deontològic dels mitjans de comunicació no vulneri els principis d'aquesta llei pel que fa al respecte a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i les diverses expressions afectives.

b) Establir recomanacions sobre els usos lingüístics i el tractament i l'ús de les imatges amb relació a l'homosexualitat, la bisexualitat, la transidentitat i la intersexualitat.

c) Vetllar perquè els continguts dels mitjans de comunicació i la publicitat que s'hi emeti siguin respectuosos amb les persones LGBTI.

d) Vetllar perquè els mitjans de comunicació tractin amb normalitat la diversitat d'opcions afectives i sexuals, de models diversos de família i d'identitat o expressió de gènere, de manera que s'afavoreixi la visibilitat de referents positius.

e) Vetllar perquè els mitjans de comunicació mostrin en la programació la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere i pel que fa als models de família.

f) Fer un seguiment de les informacions que ofereixin un tractament contrari a la diversitat sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere i fer-ne un recull periòdic. L'informe que en resulti s'ha de lliurar al Síndic de Greuges, al Parlament de Catalunya i al Consell Nacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènere i Intersexuals.

Article 16. Salut

1. El sistema sanitari de Catalunya ha d'incorporar la perspectiva de gènere i ha de tenir en compte les necessitats específiques de les persones LGBTI, amb la finalitat de garantir-los el dret a rebre l'atenció sanitària i a gaudir dels serveis de salut en condicions objectives d'igualtat.

2. El sistema sanitari de Catalunya ha de garantir, per mitjà de protocols d'actuació específics, que els membres de parelles estables, amb independència de llur orientació sexual o iden-

titat de gènere, tinguin els mateixos drets que la normativa sectorial sanitària reconeix als cònjuges o familiars més propers. Pel que fa al consentiment per substitució, el convivent en parella estable té, respecte de l'altre membre de la parella, la consideració de familiar més proper.

3. Les administracions públiques de Catalunya, en les línies d'actuació relatives a la salut i al sistema sanitari, han de:

a) Vetllar perquè la política sanitària sigui respectuosa amb les persones LGBTI i no tracti directament o indirectament la condició d'aquestes persones, especialment transgèneres i intersexuals, com una patologia.

b) Elaborar polítiques de salut pública que vetllin pel dret a la salut de les persones LGBTI, amb l'adaptació dels protocols establerts, si escau.

c) Establir estratègies específiques per a afrontar els problemes de salut específics de les persones LGBTI i enfortir la vigilància epidemiològica sensible a les diverses situacions de salut i de malaltia d'aquestes persones, amb respecte, en qualsevol cas, pel dret a la intimitat dels afectats.

d) Crear mecanismes de participació de les persones, les entitats i les associacions LGBTI en les polítiques relatives a la salut sexual.

e) Garantir l'estudi, la recerca i el desenvolupament de polítiques sanitàries específiques per a persones LGBTI.

f) Promoure entre els diversos estaments de les institucions sanitàries l'establiment de pràctiques sanitàries o teràpies psicològiques lícites i respectuoses, i en cap cas aversives, pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere.

g) Reconèixer el dret d'accés als mètodes preventius que garanteixen pràctiques sexuals més segures i eviten les infeccions de transmissió sexual i el tractament consegüent, i fomentar l'ús d'aquests mètodes.

h) Reconèixer el dret a la prevenció, a la detecció eficaç i al tractament integral d'acord amb la cartera de serveis vigent, tenint en compte la seva revisió en funció dels avenços científics. Dur a terme activitats periòdiques de promoció de la salut, de prevenció de la malaltia i de sensibilització i de suport comunitari amb relació a les infeccions de transmissió sexual, tant per a homes com per a dones.

i) Incorporar al sistema sanitari l'atenció integral a persones transgènere i a persones intersexuals, d'acord amb la cartera de serveis vigent, tenint en compte la seva revisió segons els avenços científics, i definint els criteris d'accés tant al tractament hormonal com a la intervenció quirúrgica. S'ha de tenir en compte la voluntat de la persona afectada en la presa de decisions, sempre que la seva vida no estigui en perill o les condicions de salut no es puguin veure perjudicades, d'acord amb la normativa vigent. Pel que fa als menors, s'ha de tenir especialment en compte, a més, llur dret al lliure desenvolupament de la personalitat i llur capacitat i maduresa per a prendre decisions.

j) Establir els mecanismes necessaris perquè la documentació administrativa i els formularis mèdics s'adeqüin a l'heterogeneïtat del fet familiar i a les circumstàncies de les persones LGBTI.

k) Garantir a les dones lesbianes la igualtat d'accés a les tècniques de reproducció assistida.

Article 17. Acció social

1. Les administracions públiques de Catalunya han de posar especial cura al suport a adolescents i joves LGBTI que estiguin en situació de vulnerabilitat o aïllament social i han de treballar en la prevenció de situacions que puguin atemptar contra la vida o la salut d'aquestes persones per causes derivades de llur condició personal.

2. L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar mesures i actuacions de suport per a adolescents i joves LGBTI que hagin estat expulsats del domicili familiar o n'hagin marxat voluntàriament a causa de situacions de maltractament i pressió psicològica.

3. S'han d'establir mesures de prevenció per a les persones LGBTI que puguin patir discriminació múltiple, amb l'objectiu d'evitar situacions de discriminació, risc d'exclusió social i vulnerabilitat.

4. Els serveis socials, i específicament les residències per a la gent gran, tant públiques com privades, han de vetllar perquè no es produeixin situacions de discriminació de les persones LGBTI, tant si viuen soles com si viuen en parella. S'ha de

fomentar el respecte a la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere entre els usuaris dels serveis socials.

5. En les residències o altres equipaments en què es diferencien els espais per sexes, s'ha de vetllar perquè la persona transgènere pugui fer ús dels espais assignats al gènere sentit.

Article 18. Ordre públic i privació de llibertat

En l'àmbit de l'ordre públic i de la privació de llibertat, el Govern ha de:

a) Establir les mesures pertinents per a garantir un tracte i una estada adequats de les persones LGBTI a les dependències policials.

b) Establir normes d'identificació i escorcoll per a persones transgènere d'acord amb la identitat sentida.

c) Permetre i facilitar als detinguts i als interns transgènere, tant per part de l'autoritat policial com per part de l'autoritat penitenciària, la continuïtat de qualsevol tractament mèdic o hormonal que estiguin seguint.

d) Garantir que els interns transgènere als centres penitenciaris rebin un tracte i tinguin unes condicions de vida que corresponguin al gènere amb què s'identifiquin.

e) Garantir que en la formació inicial i continuada del personal de seguretat, com ara policies locals, Cos de Mossos d'Esquadra i personal penitenciari, entre altres, es tracti la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, i també la normativa civil, administrativa i penal protectora de les persones LGBTI.

f) Aplicar un protocol per a tractar íntegrament i adequadament les víctimes d'agressions per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

g) Promoure la denúncia per part de les víctimes de violència per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

Article 19. Participació i solidaritat

1. En els eixos de les polítiques de cooperació i foment de la pau i dels drets humans que porti a terme la Generalitat a fa-

vor del desenvolupament, s'ha de promoure la lluita pels drets de les persones LGBTI i s'han d'impulsar projectes de cooperació que defensin i reconeixin els drets humans d'aquestes persones en països en què pateixen persecució o discriminació o aquests drets no els són reconeguts.

2. S'han d'impulsar les actuacions següents:

a) Introduir la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere com una àrea més de treball en l'àmbit de la immigració. Donar suport a les persones que han patit persecució o represàlies en llurs països d'origen per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

b) Establir una comunicació estable amb el conjunt de representants de les creences religioses que conviuen a Catalunya.

Capítol III. Mercat de treball

Article 20. Integració del dret a la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGBTI

1. El departament competent en matèria de treball ha de tenir en compte, en les seves polítiques, el dret de les persones a no ésser discriminades per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

2. Les empreses han de respectar la igualtat de tracte i d'oportunitats de les persones LGBTI. Per aquesta raó, han d'adoptar mesures adreçades a evitar qualsevol tipus de discriminació laboral. Aquestes mesures han d'ésser objecte de negociació i, si s'escau, s'han d'acordar amb els representants legals dels treballadors.

3. El Govern ha d'impulsar l'adopció voluntària de plans d'igualtat i no-discriminació, per mitjà de les mesures de foment pertinents, especialment adreçades a les petites i mitjanes empreses, que han d'incloure el suport tècnic necessari.

Article 21. Mesures i actuacions per a l'ocupació

El departament competent en matèria de treball ha de:

a) Garantir d'una manera real i efectiva, per mitjà de la Inspecció de Treball, la no-discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere i el ple exercici dels drets de les persones LGBTI, en matèria de contractació i de condicions de treball i ocupació, al personal de l'Administració de la Generalitat, tant funcionari com laboral.

b) Impulsar actuacions i mesures de difusió i sensibilització que garanteixin la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació a les empreses, com ara:

1r. Adaptar i millorar la capacitat de resposta dels serveis d'inserció laboral públics.

2n. Incorporar a les noves convocatòries de subvenció criteris d'igualtat d'oportunitats.

3r. Incentivar les forces sindicals i empresarials a fer campanyes divulgatives.

4t. Promoure en els espais de diàleg social l'impuls de mesures inclusives i clàusules antidiscriminatòries.

5è. Impulsar l'adopció en les empreses de codis de conducta i de protocols d'actuació per la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació de les persones LGBTI.

c) Fomentar la implantació progressiva d'indicadors d'igualtat que tinguin en compte la realitat de les persones LGBTI en el sector públic i el sector privat i d'un distintiu per a reconèixer les empreses que destaquen per l'aplicació de polítiques d'igualtat i no-discriminació.

d) Desplegar estratègies per a la inserció laboral de les persones transgènere.

e) Impulsar noves formes d'organització i gestió del temps de treball a les empreses i desenvolupar mesures i actuacions adreçades al conjunt del teixit productiu català que facilitin la conciliació de la vida laboral, personal i familiar d'acord amb l'heterogeneïtat del fet familiar.

f) Promoure la formació específica del personal responsable en la inspecció de treball i en la prevenció de riscos laborals, tant en el sector públic com en el privat, en continguts relacionats amb les discriminacions que poden patir les

persones LGBTI i en el coneixement de la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere.

g) Instar els responsables de la inspecció de treball a informar els òrgans competents dels casos de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere que s'hagin produït, s'estiguin produint o hi hagi risc que es produeixin en l'àmbit laboral.

h) Impulsar espais de participació i interlocució i promoure campanyes divulgatives específiques en col·laboració amb les associacions LGBTI i els agents socials corresponents.

Capítol IV. Famílies

Article 22. Les famílies LGBTI

1. Les famílies gaudeixen de la protecció jurídica que determina la llei, que empara sense discriminació les relacions familiars derivades del matrimoni, la convivència en parella estable i les famílies formades per un progenitor amb els seus descendents.

2. S'ha de garantir, d'acord amb la normativa vigent, que en la valoració de la idoneïtat en els processos d'adopció no hi hagi discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. El procés d'estudi i valoració de la idoneïtat ha d'ésser formador, transparent, contradictori i informador, d'acord amb l'heterogeneïtat del fet familiar.

3. Els òrgans competents de la Generalitat en matèria de família i igualtat, i també els governs locals, poden establir programes d'informació dirigits a les famílies amb l'objectiu de divulgar les diverses realitats afectives i de gènere i combatre la discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. S'ha d'incidir particularment en la informació i promoció de la igualtat de tracte de les persones LGBTI més vulnerables per raó del gènere i per raó de l'edat, com els adolescents, els joves i les persones grans, per a garantir el gaudiment total de llurs drets i el lliure desenvolupament de llur personalitat en l'àmbit familiar.

4. El servei d'atenció integral a què fa referència l'article 9, en coordinació amb els governs locals, ha d'atendre les víctimes de discriminació en l'àmbit familiar i donar-los suport, especialment en els casos de violència masculista o en els casos en què es trobin implicats els grups LGBTI.

5. En cas de mort d'un membre d'una parella estable, l'altre membre de la parella ha de poder prendre part, en les mateixes condicions que en cas de matrimoni, en els tràmits i les gestions relatius a la identificació i disposició del cadàver, l'enterrament, la recepció d'objectes personals o qualsevol altre tràmit o gestió que siguin necessaris.

6. Les administracions públiques de Catalunya han d'establir els mecanismes necessaris perquè la documentació administrativa s'adeqüi a les relacions afectives de les persones LGBTI i a l'heterogeneïtat del fet familiar.

Títol III. Transidentitat i intersexualitat

Article 23. Persones transgènere i persones intersexuals

1. En l'àmbit de les administracions públiques de Catalunya, especialment en l'àmbit educatiu i universitari, s'han d'establir per reglament les condicions perquè les persones transgènere i les persones intersexuals siguin tractades i anomenades d'acord amb el nom del gènere amb què s'identifiquen, encara que siguin menors d'edat.

2. Les administracions públiques de Catalunya han de vetllar, en qualsevol de llurs procediments, pel respecte a la confidencialitat de les dades relatives a la identitat de gènere de les persones beneficiàries d'aquesta llei.

3. S'ha de garantir, en qualsevol cas, el dret a consulta i a informació específica per a persones transgènere i per a persones intersexuals en àmbits com l'accés al mercat de treball, els tractaments hormonals i les intervencions quirúrgiques o la salut sexual i reproductiva.

4. Les persones transgènere i les persones intersexuals s'han poder acollir al que estableix aquesta llei sense que calgui cap diagnòstic de disfòria de gènere ni cap tractament mèdic.

Títol IV. Mecanismes per a garantir el dret a la igualtat

Capítol I. Disposicions generals

Article 24. Tutela judicial i administrativa del dret a la igualtat de les persones LGBTI

La tutela judicial i administrativa davant les conculcacions del dret a la igualtat de les persones LGBTI ha de comprendre, segons el cas, l'adopció de totes les mesures necessàries adreçades al cessament immediat de la discriminació, l'adopció de mesures cautelars, la prevenció de violacions imminents o ulteriors, la indemnització dels danys i perjudicis causats i el restabliment de la persona perjudicada en el ple exercici del seu dret. Es presumeix l'existència de dany moral si la discriminació resta acreditada; el dany s'ha de valorar atenent les circumstàncies del cas i la gravetat de la lesió efectivament produïda.

Article 25. Legitimació per a la defensa del dret a la igualtat de les persones LGBTI

1. Tenen la consideració d'interessat en els procediments administratius en què calgui pronunciar-se respecte d'una situació de discriminació, i sempre amb l'autorització de la persona o persones afectades, les entitats, associacions i organitzacions legalment constituïdes que tinguin entre llurs finalitats la defensa i la promoció dels drets humans. Tenen la mateixa consideració els sindicats, les associacions professionals i les organitzacions de consumidors i usuaris.

2. D'acord amb els termes establerts per les lleis processals, les entitats, les associacions, les organitzacions i els sindicats a què fa referència l'apartat 1 estan legitimats per a defensar els drets i els interessos dels afiliats o associats que ho vulguin així en processos judicials civils, contenciosos administratius i socials.

Capítol II. Dret d'admissió

Article 26. Dret d'admissió

1. L'exercici del dret d'admissió no pot comportar en cap cas discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

2. La prohibició de discriminació abasta tant les condicions d'accés com la permanència en els establiments, i l'ús i el gaudi dels serveis que s'hi presten. Els criteris i les limitacions de les condicions, tant d'accés com de permanència, han d'ésser exposats per mitjà de rètols visibles col·locats en els llocs d'accés i per altres mitjans que es determinin per reglament.

3. Els titulars dels establiments i espais oberts al públic i els organitzadors d'espectacles i activitats recreatives estan obligats a impedir-hi l'accés o a expulsar-ne les persones següents, amb l'auxili, si cal, de la força pública:

a) Les persones que violentin de paraula o de fet altres persones per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere.

b) Les persones que duguin i exhibeixin públicament símbols, indumentària o objectes que incitin a la violència, a la discriminació o a l'homofòbia, la bifòbia o la transfòbia.

Capítol III. Dret a l'atenció i a la reparació

Article 27. Dret a una protecció integral, real i efectiva

Les administracions públiques de Catalunya han de garantir a les persones LGBTI que pateixen o es troben en risc de patir qualsevol tipus de violència o discriminació el dret a rebre de manera immediata una protecció integral, real i efectiva.

Article 28. Contravençió de la llei en l'àmbit contractual

Són nuls de ple dret les disposicions, els actes o les clàusules dels negocis jurídics que constitueixen o causen discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de

gènere, i poden donar lloc a responsabilitats d'acord amb el que estableix la legislació vigent.

Article 29. Dret a l'atenció i a l'assistència jurídica

Les administracions públiques de Catalunya han d'establir els mecanismes necessaris per a garantir que les persones LGBTI tinguin dret a rebre tota la informació i assistència jurídica especialitzada relacionada amb la discriminació i els diversos tipus de violències exercides contra aquestes persones.

Article 30. Inversió de la càrrega de la prova

1. D'acord amb el que estableixen les lleis processals i reguladores dels procediments administratius, quan la part actora o l'interessat al·leguin discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere i n'aportin indicis fonamentats, correspon a la part demandada, o a qui s'imputi la situació discriminatòria, l'aportació d'una justificació objectiva i raonable, suficientment provada, de les mesures adoptades i de llur proporcionalitat.

2. Els fets o els indicis pels quals es pot presumir l'existència de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere poden ésser provats per qualsevol prova admesa en dret, sens perjudici dels procediments que es tramitin i de les mesures adoptades a l'empara de les normes d'organització, convivència o disciplina de les institucions i dels serveis públics. També es poden tenir en compte proves estadístiques i tests de situació. S'han d'establir per reglament les condicions i garanties aplicables.

3. L'òrgan administratiu o sancionador, d'ofici o a instància de part, pot sol·licitar informes o dictàmens als òrgans competents en matèria d'igualtat.

4. El que estableix l'apartat 1 no és aplicable als processos penals ni als procediments administratius sancionadors.

Capítol IV. Règim d'infraccions i sancions

Article 31. Concepte d'infracció

1. Són infraccions administratives en l'àmbit dels drets de les persones LGBTI les accions o omissions tipificades per aquesta llei i compreses dins l'àmbit material de competència de la Generalitat o dels ens locals de Catalunya, sempre que no constitueixin falta o delictes.

2. No es considera discriminació la diferència de tracte basada en alguna de les causes establertes per aquesta llei derivada d'una disposició, una conducta, un acte, un criteri o una pràctica que es pugui justificar objectivament per una finalitat legítima i com a mitjà adequat, necessari i proporcionat per a assolir-la.

3. Qualsevol discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere que tingui lloc en l'àmbit laboral, tant en la selecció o la promoció de personal com en el desenvolupament de les tasques, inclòs l'assetjament, constitueix una infracció i ha d'ésser objecte d'investigació i, si escau, de sanció, d'acord amb el procediment i la tipificació establerts per la legislació laboral.

Article 32. Concurrència amb l'ordre jurisdiccional penal

1. No es poden sancionar els fets que ja hagin estat sancionats penalment o administrativament, en els supòsits en què s'aprecii identitat de subjecte, fets i fonament.

2. En els casos en què l'òrgan administratiu consideri que les infraccions poden ésser constitutives de delictes o falta, ho ha de comunicar al Ministeri Fiscal o a l'òrgan judicial competent i suspendre el procediment sancionador fins que l'autoritat judicial no dicti sentència ferma o resolució que posi fi al procediment, o fins que el Ministeri Fiscal no comuniqui la improcedència d'iniciar o de continuar les actuacions. En els casos en què no s'estimi l'existència de delictes o falta penal, l'òrgan administratiu ha de continuar el procediment sancionador i considerar provats els fets que ho hagin estat en seu judicial.

Article 33. Procediment

1. Els òrgans competents per a iniciar, instruir i resoldre els expedients sancionadors han d'aplicar la normativa de procediment sancionador aplicable als àmbits de competència de l'Administració de la Generalitat, d'acord amb els principis de legalitat, competència, irretroactivitat, tipicitat, responsabilitat, proporcionalitat, prescripció i prohibició de doble sanció.

2. Si l'òrgan competent, durant la fase d'instrucció, considera que la potestat sancionadora amb relació a la presumpta conducta infractora correspon a una altra administració pública, ha de posar aquest fet en el seu coneixement i li ha de trametre l'expedient corresponent.

Article 34. Infraccions

1. Les infraccions poden ésser lleus, greus o molt greus d'acord amb el que estableix aquesta llei, sempre que no siguin constitutives de falta o delictes.

2. Les infraccions no poden ésser objecte de sanció sense instrucció prèvia de l'expedient pertinent, d'acord amb el procediment administratiu.

3. Són infraccions lleus:

a) Fer servir expressions vexatòries, per qualsevol mitjà, que incitin a exercir la violència contra les persones o llurs famílies, per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, d'una manera intencionada.

b) Emetre intencionadament expressions vexatòries que incitin a la violència, i tinguin connotacions homofòbiques, bifòbiques o transfòbiques en els mitjans de comunicació, en discursos o en intervencions públiques.

c) Portar a terme actes que comportin aïllament, rebuig o menyspreu públic, notori i explícit de persones per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere.

4. Són infraccions greus:

a) Fer servir expressions vexatòries que incitin a exercir la violència contra les persones o llurs famílies, per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, d'una manera intencionada i reiterada.

b) Malmetre o destruir objectes o propietats de persones o de llurs famílies per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, sempre que aquestes accions no constitueixin delictes o falta de caràcter penal.

c) Impedir a una persona, d'una manera intencionada, la realització d'un tràmit o l'accés a un servei públic o establiment obert al públic per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'aquesta persona.

d) Emetre intencionadament i reiteradament expressions vexatòries que incitin a la violència i tinguin connotacions homofòbiques, bifòbiques o transfòbiques en els mitjans de comunicació, en discursos o en intervencions públiques.

5. Són infraccions molt greus:

a) L'assetjament o el comportament agressiu cap a persones o llurs famílies per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere.

b) Convocar espectacles públics o activitats recreatives que tinguin com a objecte la incitació a l'odi, la violència o la discriminació de les persones LGBTI.

6. La discriminació múltiple i la victimització secundària incrementen d'un grau, respecte a cadascuna de les causes que hi concorren, el tipus d'infracció establert per aquesta llei.

Article 35. Sancions

1. Les infraccions lleus se sancionen amb una multa d'una quantia equivalent a l'import mensual de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya, corresponent a un període d'entre set dies i tres mesos. Si no hi ha reiteració, l'òrgan competent per a imposar la sanció pot substituir aquesta sanció per una advertència escrita.

2. Per la comissió d'infraccions greus es pot imposar una de les sancions següents, o més d'una:

a) Multa per una quantia equivalent a l'import de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya corresponent a un període d'entre tres mesos i un dia i set mesos.

b) Prohibició de rebre ajuts o subvencions públiques per un període d'un any, com a màxim.

c) Prohibició de contractar amb l'Administració de la Generalitat, els seus organismes autònoms i els seus ens públics per un període d'un any, com a màxim.

3. Per la comissió d'infraccions molt greus es pot imposar una de les sancions següents, o més d'una:

a) Multa per una quantia equivalent a l'import de renda de suficiència de Catalunya corresponent a un període d'entre set mesos i un dia i deu mesos.

b) Prohibició de rebre ajuts o subvencions per un període de dos anys, com a màxim. En cas de reincidència o reiteració, la prohibició pot ésser per un màxim de cinc anys.

c) Prohibició de contractar amb l'Administració de la Generalitat, els seus organismes autònoms i els seus ens públics per un període d'entre un any i un dia i tres anys.

4. Per a concretar les sancions que sigui procedent d'imposar i, si escau, per a graduar la quantia de les multes i la durada de les sancions temporals, les autoritats competents han de mantenir la proporció adequada entre la gravetat del fet constitutiu de la infracció i la sanció, o les sancions, aplicades a la lesió ocasionada, al nombre de persones afectades, a l'entitat del dret afectat i a la naturalesa del deure afectat segons la legislació vigent. S'han de considerar especialment els criteris següents:

a) El grau de culpabilitat i la intencionalitat de l'infractor.

b) Els perjudicis físics, morals i materials causats a persones o béns i la situació de risc creada o mantinguda.

c) La reincidència o la reiteració.

d) La discriminació múltiple i la victimització secundària.

e) La transcendència econòmica i social de la infracció.

f) L'incompliment reiterat dels advertiments o recomanacions previs de la Inspecció de Serveis Socials.

g) El caràcter permanent o transitori de la situació de risc creada per la infracció.

h) El compliment per iniciativa pròpia de les normes infringides, en qualsevol moment del procediment administratiu sancionador, si encara no s'ha dictat una resolució.

5. L'objectiu de la sanció ha d'ésser la prevenció, la dissuasió, la reparació i la correcció dels perjudicis que hagi causat o pugui causar la discriminació.

Article 36. Responsables

1. Són responsables de les infraccions tipificades per aquesta llei les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, que, per acció o omissió, incorren en els supòsits d'infracció establerts per aquest capítol.

2. La responsabilitat és solidària quan hi hagi diversos responsables i no sigui possible determinar el grau de participació de cadascun en la comissió de la infracció.

Article 37. Prescripció

1. Les infraccions tipificades de lleus per aquesta llei prescriuen al cap de sis mesos; les tipificades de greus, al cap de dotze mesos; i les tipificades de molt greus, al cap de divuit mesos.

2. Les sancions imposades a l'empara d'aquesta llei prescriuen al cap de tres mesos si són lleus, al cap de sis mesos si són greus i al cap de dotze mesos si són molt greus.

Article 38. Competència

1. La competència per a incoar els expedients administratius del règim sancionador d'aquesta llei i la imposició de les sancions correspon a la persona titular de la secretaria general del departament competent en matèria de no-discriminació de les persones LGBTI.

2. El Síndic de Greuges pot instar l'òrgan competent per a imposar sancions a incoar els expedients per incompliment d'aquesta llei per causa d'acció o omissió de les administracions públiques.

Article 39. Garantia estadística

1. L'obtenció de dades estadístiques oficials per a l'elaboració de polítiques públiques antidiscriminatòries en l'àmbit LGBTI s'ha de portar a terme en el marc de la legislació catalana en matèria estadística, especialment pel que fa a la regulació del secret estadístic, en els termes establerts per la normativa catalana d'estadística vigent, la normativa vigent

en matèria de protecció de dades de caràcter personal i la resta de normativa aplicable.

2. L'òrgan responsable de coordinar les polítiques LGBTI ha d'elaborar i encarregar, i publicar periòdicament, estadístiques i estudis qualitatiu relatiu especialment a:

a) Agressions i discriminacions contra persones LGBTI.

b) Denúncies presentades en virtut d'aquesta llei i denúncies penals presentades per delictes en l'àmbit de la discriminació o la violència contra persones LGBTI.

c) Resolucions administratives i sentències judicials, i el sentit d'aquestes, relacionades amb l'objecte d'aquesta llei, en particular les que poden provar l'existència de discriminacions indirectes i ajudar a elaborar mesures per a polítiques públiques antidiscriminatòries.

3. L'òrgan responsable de coordinar les polítiques LGBTI pot proposar l'establiment d'acords i convenis amb altres administracions i institucions públiques i organitzacions per a donar compliment a l'apartat 2.

Disposicions addicionals

Primera. Coordinació interdepartamental

1. El Govern ha de garantir mecanismes de coordinació entre els departaments de la Generalitat competents per raó de la matèria perquè duguin a terme les polítiques públiques i apliquin els principis establerts per aquesta llei.

2. Per a adequar les actuacions d'inspecció administrativa als principis i les polítiques públiques a què fa referència l'apartat 1, els òrgans competents de cada departament per raó de la matèria han d'iniciar un estudi del conjunt d'instruments per a l'elaboració d'un pla de formació interna adreçat al personal funcionari que hagi de portar a terme aquesta activitat.

Segona. Impacte social de la Llei

En el termini de dos anys a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta llei, l'òrgan que coordini les polítiques LGBTI dels

diversos departaments de la Generalitat ha d'avaluar l'impacte social d'aquesta llei i fer pública aquesta avaluació.

Tercera. Cooperació i col·laboració entre institucions

1. El Síndic de Greuges, d'acord amb les atribucions que li assignen l'Estatut d'autonomia i la Llei 24/2009, del 23 de desembre, exerceix les funcions relatives a la defensa de drets i llibertats en matèria de no-discriminació de les persones LGBTI que puguin haver estat vulnerats per l'actuació d'institucions, tant públiques com privades.

2. El Govern ha de cooperar, en l'àmbit de la no-discriminació de les persones LGBTI, amb els organismes i òrgans competents en la defensa de drets i llibertats, oferir-los tota la informació de què disposi i donar-los el suport necessari en llurs actuacions.

3. El Govern ha de proposar un conveni de col·laboració a l'autoritat judicial, al Ministeri Fiscal i al Síndic de Greuges en el termini de sis mesos a comptar de la creació de l'òrgan coordinador de les polítiques LGBTI a què fa referència l'article 8.

Quarta. Aprovació d'una llei per a la no-discriminació

1. El Govern, en el termini de vuit mesos a comptar de la data de publicació d'aquesta llei, ha de trametre al Parlament un projecte de llei per a la no-discriminació.

2. La llei per a la no-discriminació ha de regular, des d'una perspectiva integral i transversal, mesures destinades a prevenir, eliminar i corregir les diverses formes de discriminació en el sector públic i privat, d'acord amb les competències que la Generalitat té reconegudes, i ha d'establir un règim sancionador que contingui la tipificació, la classificació i els criteris de graduació de les infraccions relacionades amb les diverses formes de discriminació.

3. L'harmonització del règim sancionador de la llei per a la no-discriminació i el de la llei present s'ha de fer de manera que resti garantit, en tot cas, el nivell de protecció de les persones LGBTI.

4. En el cas que la llei per a la no-discriminació creï un òrgan per a garantir, millorar i promoure el dret de les persones a no ésser objecte de discriminació, aquest òrgan pot assumir les polítiques d'atenció, informació, assessorament i avaluació i la potestat sancionadora que estableix la llei present. L'assumpció d'aquestes competències per part del dit òrgan ha de garantir, com a mínim, el nivell de protecció i d'actuació enfront de la discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere que assegura la llei present.

Disposicions transitòries

Primera. Vigència del Decret 141/2007

El Consell Nacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgèneres i Intersexuals substitueix a tots els efectes el Consell Nacional de Lesbianes, Gais i Homes i Dones Bisexuals i Transsexuals creat pel Decret 141/2007, del 26 de juny. Mentre no entri en vigor un nou reglament, el dit decret manté la seva vigència en tot el que no contradigui aquesta llei.

Segona. Procediment sancionador

Mentre no s'aprovi un decret que reguli el procediment sancionador en matèria antidiscriminatòria, continua essent aplicable el procediment establert pel Decret 278/1993, del 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat.

Disposicions finals

Primera. Termini per al desplegament reglamentari

El Govern, en l'àmbit de les seves competències, ha de dictar en el termini d'un any a comptar de l'aprovació d'aquesta llei les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per a aplicar-la i desplegar-la.

Segona. Entrada en vigor i afectacions pressupostàries

1. Aquesta llei entra en vigor l'endemà d'haver estat publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

2. Els preceptes el compliment dels quals exigeix la realització de despesa amb càrrec als pressupostos de la Generalitat tenen efectes a partir de l'entrada en vigor de la llei dels pressupostos corresponents a l'exercici pressupostari immediatament posterior a l'entrada en vigor de la llei present.

ISBN 978-84-393-9439-6

9 788439 394396